

ZŠ a MŠ Bohumín tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná,
příspěvková organizace

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

2020 - 2025

Zpracoval metodik prevence Mgr. Michaela Tomicová.

V Bohumíně 30. září 2022

Projednali členové ŠPP dne 11. 10. 2022.

Mgr. Barbora Bolcarovičová
Mgr. Zdeňka Országová
Mgr. Gabriela Adámková
Mgr. Michaela Tomicová
Mgr. Jarmila Jeská
Mgr. Hana Potyszová

Obsah

1. Základní údaje školy	3
2. Úkoly primární prevence	4
3. Personální zajištění a kompetence členů	5
4. Legislativní východiska	7
5. Cíle preventivní strategie	8
6. Zdroje pro naplnění cílů primární prevence	10
7. Cílové skupiny	10
8. Způsoby realizace	12
9. Způsob hodnocení efektivity	13

1. Základní údaje školy

Název a adresa školy	ZŠ a MŠ Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 Bohumín 735 81	
Webové stránky	www.zsbenesovka.cz	
Ředitel školy	Mgr. Barbora Bolcarovičová	barbora.bolcarovicova@zsbenesovka.cz
Zástupce ředitele	Mgr. Stanislava Krpcová	stanislava.krpcova@zsbenesovka.cz
Školní metodik prevence	Mgr. Michaela Tomicová	michaela.tomicova@zsbenesovka.cz
Poradce pro 1.stupeň	Mgr. Jarmila Jeská	jarmila.jeska@zsbenesovka.cz
Výchovný poradce	Mgr. Zdenka Országová	zdenka.orszagova@zsbenesovka.cz
Kariérový poradce	Mgr. Gabriela Adámková	gabriela.adamkova@zsbenesovka.cz
Speciální pedagog	Mgr. Hana Potyszová	hana.potyszova@zsbenesovka.cz
Školní psycholog	Mgr. Michal Noga	michal.noga@zsbenesovka.cz

Charakteristika školy

Škola ZŠ Beneše se nachází v centru městské zástavby v Bohumíně a je tvořena hlavní budovou a nedalekým odloučeným pracovištěm. Na odloučeném pracovišti jsou umístěny 1. a 2. třídy, na hlavní budovu pak docházejí žáci od třetí třídy. Řadíme se mezi školy spíše rodinného typu, a to díky nižším počtům žáků v jednotlivých třídách. Tuto skutečnost považujeme za naši přednost, neboť menší kolektivy dětí mají větší možnost navzájem se poznávat, setkávají se na pravidelných společných akcích či v rámci projektových dní, kde navazují

vzájemnou spolupráci. Na I. stupni máme 117 žáků, na II. stupni 86 žáků a přípravnou třídu navštěvuje 15 žáků. Složení žáků je ovlivněno hned několika aspekty. Nejvýrazněji se zde projevuje sociální zázemí obyvatel města a přítomnost národnostní menšiny. Naší prioritou je zajistit pozitivní klima a pocit bezpečí pro všechny žáky školy.

2. Úkoly primární prevence

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti. Cílem je zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Typy primární prevence:

1. Specifická – zde patří aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků:
 - všeobecná prevence, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,
 - selektivní prevence, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,
 - indikovaná prevence, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.
2. Nespecifická - zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

3. Personální zajištění a kompetence členů

Poradenské služby jsou koordinovány vedením školy ve spolupráci s ŠMP, VP, KP a školním psychologem. Škola zajišťuje prostorové podmínky pro poskytování poradenských služeb. Školní metodik prevence, výchovný poradce, kariérový poradce a psycholog disponuje samostatně vybavenou místností ve 2. patře hlavní školní budovy, kde je zároveň umístěna veškerá dokumentace.

Přehled poskytovaných služeb je veřejně přístupný:

- na nástěnkách ve 2. patře hlavní školní budovy, na odloučeném pracovišti a v přízemí hlavní budovy
- na webových stránkách školy

Poradenští pracovníci mají pevně stanovené konzultační hodiny pro žáky, rodiče a pedagogy.

Konzultační hodiny	
Mgr. Michaela Tomicová školní metodik prevence michaela.tomicova@zsbenesovka.cz	pondělí 6:55 – 7:40
Mgr. Jarmila Jeská poradce pro I. stupeň jarmila.jeska@zsbenesovka.cz	středa 11:45 -12:30
Mgr. Zdeňka Országová výchovný poradce zdenka.orszagova@zsbenesovka.cz	čtvrtek 10:55 – 11:40
Mgr. Gabriela Adámková kariérový poradce gabriela.adamkova@zsbenesovka.cz	pondělí 6:55 – 7:40
Mgr. Michal Noga školní psycholog michal.noga@zsbenesovka.cz	průběžně

S poradenskými pracovníky školy je možno domluvit individuální konzultace osobně o přestávkách, po vyučování nebo před vyučováním - na tel. číslech 59 601 3104, 59 601 6664, 731 130 721, 731 130 724, 59 601 6665, 730 521 400.

Školní metodik prevence

- pracuje v oblasti prevence rizikového chování
- vytváří, koordinuje a podílí se na realizaci školní preventivní strategie a minimálního preventivního programu
- spolupracuje s rodiči, s žáky, s pedagogy, s krizovými centry, s OSPOD, PPP a dalšími institucemi

Výchovný poradce, kariérový poradce

- věnuje se především problematice kariérového poradenství a procesu integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- soustřeďuje informace a zprávy o žácích v poradenské péči
- zprostředkovává nové metody pedagogické diagnostiky a intervence

Školní psycholog

- pracuje s žáky, rodiči i pedagogy
- řeší nástup žáků do školy a jejich adaptaci na požadavky spojené s vyučováním
- řeší výukové a výchovné problémy žáků
- řeší vztahové otázky ve třídách
- řeší profesní orientaci
- spolupráce na preventivních programech

Pracovníci, kteří se podílejí na poradenských službách

- třídní učitel
- koordinátor školního vzdělávacího programu
- učitelé výchov
- okresní metodik prevence (pracovník pedagogicko-psychologické poradny) a krajský metodik prevence

Důraz je kladen především na důvěrnost jednání, ochranu osobních dat klientů, vzájemnou informovanost, spolupráci a dodržování etického kodexu školních poradenských pracovníků.

4. Legislativní východiska

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních
- Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Základní oporu tvoří metodické pokyny a doporučení MŠMT:

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j. MSMT-21291/2010-28).
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10 194/2002-14)

- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37 014/2005-25)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)

Dokumenty Školní preventivní strategie a Minimální preventivní program rovněž vycházejí z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Dokument, vydaný MŠMT, tvoří základní rámec národní politiky primární prevence rizikového chování v České republice a v současné době je aktuální strategie na období 2019–2027.

5. Cíle preventivní strategie

Cílem školního poradenského pracoviště je poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce, pedagogy a pomoc při řešení vzniklých problémů v oblasti edukační i sociální:

- pracovat se všemi subjekty školy a vytvořit tak širokou základnu primární prevence a sociálně nežádoucích jevů,
- sledovat účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit metodické zázemí pro jejich vytváření a realizaci
- připravit podmínky a rozšířit možnost integrace žáků se SPU a žáků nadaných,
- vybudovat příznivé sociální klima pro integraci kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností na škole
- posílit průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem,
- prohloubit včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků třídních kolektivů,
- poskytovat metodickou podporu učitelům,
- prohloubit a zlepšit komunikaci mezi školou a rodiči,

- integrovat poradenské služby poskytované školou se službami specializovaných poradenských zařízení, zejm. PPP, SPC, atd.

Školní preventivní strategie na období 2020-2025 navazuje na předchozí strategii. Hlavním cílem prevence je pozitivní působení na jednotlivé třídní kolektivy, zkvalitnění práce třídního učitele a kladné působení na žáky nejen ve výchovně vzdělávacím procesu, ale i při mimoškolních činnostech. Takovým to působením se snažíme vytvářet na škole pozitivní sociální klima. Dále upevňování a dodržování zásad zdravého životního stylu a rozvíjení sociálních dovedností. Nosným programem školy by měl být projekt „Škola podporující zdraví“, adaptační pobyt žáků 6. tříd, projekt environmentálního vzdělávání aj.

Pedagogický sbor naší školy si určil jako prioritu Školní preventivní strategie sociální klima školy se zaměřením na agresi a šikanu. Od toho se pak odvíjí dlouhodobé a krátkodobé cíle naší preventivní strategie.

Dlouhodobé cíle:

- snaha snižovat procento agresivních potyček u žáků a zajištění tak bezpečného prostředí v prostorách školy,
- naučit se respektu a toleranci k ostatním (co se týká pohlaví, rasy, zdravotního stavu),
- prohlubovat nadále komunikační dovednosti mezi učitelem, rodiči a žákem,
- věnovat velkou pozornost oblasti sebepoznání, budování sebevědomí, sebeúcty a vzájemnému porozumění,
- pravidelná činnost školního preventivního pracoviště ve složení ředitelka školy, výchovný poradce, metodik rizikového chování, poradce pro 1. stupeň, speciální pedagog a psycholog (ve spolupráci s ostatními pedagogy). Schůzky uskutečňovat pravidelně, vytvářet zápisy a předávat informace ostatním pedagogickým pracovníkům školy.

Krátkodobé cíle:

- spolupráce školního metodika rizikového chování a vyučujících výchovy ke zdraví a výchovy k občanství - hodiny věnované problematice násilí, šikany, bezpečného prostředí, tolerance, respektu, aj.,
- spolupráce všech členů pedagogického sboru, jednotný přístup a dodržování nastavených pravidel a dohodnutých postupů s cílem předcházet rizikovým projevům chování (viz přílohy MPP, Program proti šikanování, Program proti záškoláctví, Školní řád - postup školy při řešení případů související s užíváním návykových látek a postup školy při řešení případů souvisejících s krádežemi a vandalismem v prostředí školy).

6. Zdroje pro naplnění cílů primární prevence

Škola by měla využívat dva zdroje pro naplnění cílů:

Interní zdroje:

- preventivní aktivity plánované a realizované metodikem rizikového chování, členy poradenského pracoviště a třídními učiteli,
- preventivní aktivity realizované s pomocí okresního metodika prevence.

Externí zdroje:

- organizace poskytující programy primární prevence,
- nízkoprahová zařízení.

7. Cílové skupiny

Žáci

I. stupeň

Úkolem třídních učitelů je vybrat konkrétní témata, která budou vycházet ze znalosti dětí a problematiky třídy. Je nutné se zaměřit na stanovení a užívání pravidel soužití mezi žáky a dospělými ve škole, zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti, posilování zdravého

sebevědomí, posilování projevů vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry, objevování individuálních odlišností, tolerance. Žáci by měli zvládnout stres a jeho řešení. Je třeba upozorňovat na dodržování životosprávy. Důležitá je spolupráce v kolektivu a vzájemná pomoc, vůle podřídit se vyšším zájmům, seznámení se a používání pravidel slušného a společenského chování, dovednost chránit se v různých situacích, získat pomoc pro sebe, nebo jiné. Je třeba podporovat komunikaci, diskusi, ekologické myšlení, estetické cítění či relaxaci.

II. stupeň

Je třeba využívat různých metod, například relaxačních technik, projektů, aktivní práce ve skupině a zapojení do psychosociálních her, empatie, nácvik verbální a nonverbální komunikace, využití projekčních technik nebo modelování situací. Je třeba rozvíjet dovednosti správně se rozhodovat, umět vybrat vhodné osoby a organizace pro pomoc, ubránit se tlaku vrstevníků. Důležité jsou znalosti a schopnosti získávat informace k problematice rizikového chování. Většina témat bude zařazena hlavně do předmětů výchov – výchova k občanství, tělesná výchova, výchova ke zdraví, svět práce. K prevenci rizikového chování je však třeba využívat vhodná témata ve všech ostatních předmětech.

Pedagogičtí pracovníci

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je pedagog vzdělaný, kvalifikovaný, komunikativně, psychologicky a speciálně pedagogicky vybavený. Svou osobností se pozitivně podílí na vývoji sebevědomění žáka a je schopen vyučovat za aktivní účasti dětí. Zvyšování odolnosti dětí a mládeže proti rizikovým projevům chování vyžaduje systémovou a koordinovanou přípravu realizátorů preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních.

Je důležité působení na postoje a dovednosti pedagogů dobrým klimatem školy, společnými aktivitami a prací na společných tématech a pravidlech.

Rodiče

Cílem je aktivní zapojení rodiny i veřejnosti do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami specificky zaměřenými na tuto cílovou skupinu (konzultace, třídní schůzky, MPP, Program proti šikaně, Program proti záškoláctví, nástěnky, letáky, webové stránky). Nezbytné jsou také poradenské akce pro

rodiče a snahy o navázání atmosféry důvěry při řešení problémů obecných i osobních. Důležité je i zapojení a spolupráce všech zainteresovaných subjektů (PPP, OSPOD, Policie ČR).

8. Způsoby realizace

Preventivní činnost a aktivity probíhají ve všech předmětech napříč ročníky podle současné situace a potřeb. Přednostně je prevence začleňována do hodin výchovného charakteru (výchova ke zdraví, výchova k občanství) a do hodin Člověk a jeho svět. Třídnické hodiny realizované min. 5x ročně jsou primárně věnované právě preventivním aktivitám, slouží k pravidelnému věnování času třídnickým záležitostem, aktuální problematice třídy a prohlubování spolupráce a vzájemného poznávání a respektování. Hodiny vede třídní učitel, proběhnou mimo vyučování ve vhodném prostředí a formální stránka hodiny je zapisována do třídní knihy.

I. stupeň	
Ročník	Téma
1.-5. ročník	• výchova ke zdravému životnímu stylu
	• správná životospráva
	• hygienické zásady a návyky
	• vhodné využívání volného času
5. ročník	• problematika návykových látek (alkohol, cigarety)

II. stupeň	
Ročník	Téma
6. ročník	• vztahy (rozvoj komunikace, kooperace a spolupráce, posílení sebevědomí, kladná motivace)
7. ročník	• netolismus (řešení závislosti na virtuálních drogách, především na počítačových hrách, internetu) • kriminalita (právní povědomí, instituce, nezletilí a zákon)
8. ročník	• DROGY + ZÁVISLOSTI OBECNĚ (účinek drog na lidský organismus po stránce fyziologické se zvláštním zřetelem na následky kouření a alkoholismu mladistvých, seznámení se základními předpisy a postihy souvisejícími s výrobou, držením a užíváním drog u mladistvých, informace o střediscích a linkách pomoci pro

	narkomany, AIDS help line, linka důvěry) • sebepoškozování (rizikové skupiny, kde hledat pomoc, příčiny, důsledky)
9. ročník	• sex, aids, vztahy (základní informace o AIDS, zaměření na hodnotovou orientaci adolescentů, rodinné zázemí)

9. Způsob hodnocení efektivity

Hodnocení probíhá formou Závěrečných zpráv školního metodika rizikového chování, výchovného poradce a psychologa vždy na konci školního roku a rovněž po vypršení platnosti Školní preventivní strategie. Závěrečné zprávy obsahují mimo jiné srovnání, statistiky, dotazníky či jiné zpětné vazby.